

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้สามารถสรุป ขั้นตอนและผลการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ 1). เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งในสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างได้แก่รองผู้อำนวยการ และ หัวหน้างาน โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีจำนวน 121 คน จาก 34 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 121 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชายถึงร้อยละ 53.7 และเป็นเพศหญิงเพียง ร้อยละ 46.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 33.1 รองลงมา มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 25.6 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 24.8 และมีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 16.5

มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 52.1 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 43.0 การศึกษาระดับปริญญาเอก ร้อยละ 3.3 และมีการศึกษาระดับอื่นๆ ร้อยละ 1.7

มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 21-30 ปี มากถึงร้อยละ 35.5 รองลงมา มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 29.8 มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีร้อยละ 28.1 และมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 6.6

ผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่ง หัวหน้างาน ร้อยละ 87.6 รองลงมาดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ร้อยละ 9.1 และตำแหน่งอื่นๆ ร้อยละ 3.3

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นนทบุรี

1. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม คุณลักษณะทางวิชาชีพ การมีอำนาจและแรงขับในตนตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกันในภาพรวมและรายด้าน ยกเว้น ด้านการมีวิสัยทัศน์ เพศหญิงมีวิสัยทัศน์สูงกว่าเพศชาย

3. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

4. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

5. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง การมีอำนาจแรงขับในตน การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตามการเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ ดังนั้น จึงทำการวิเคราะห์ PostHoc เพื่อพิจารณาว่าประสบการณ์ทำงานระดับใดที่แตกต่างกัน

5.1 ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี 11-20 ปี และ 21-30 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 30 ปี

5.2 ด้านคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี มีภาวะผู้นำ ที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี

5.3 ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนางาน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 30 ปี และ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี

5.4 ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง ผู้บริหาร ที่ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี และมากกว่า 30 ปี

5.5 ด้านการมีอำนาจแรงขับในตน ผู้บริหาร ที่ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี 21-30 ปี และมากกว่า 30 ปี

5.6 ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตามผู้บริหาร ที่ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน 11-20 ปี 21-30 ปี และ มากกว่า 30 ปี

5.7 ด้านการเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพผู้บริหาร ที่ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี 11-20 ปี และ 21-30 ปี มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลแตกต่างจากผู้บริหารที่ประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 30 ปี

6. ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทั้ง 7 ด้าน ดังนี้การมีวิสัยทัศน์ คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ คุณลักษณะทางวิชาชีพ การมีอำนาจและแรงขับในตน การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม การเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ พบว่า มีความสอดคล้อง ดังนี้

การมีวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงการมีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการบริหารงานของผู้นำ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของวินเคอร์ คือการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกลทั้งระยะสั้นและระยะยาวในการบริหารงานขององค์กรอย่างสร้างสรรค์ สามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้ผู้ตามรับรู้และสามารถปฏิบัติได้จริง และเป็นผู้นำให้ทิศทางชี้แนะแนวทางวิสัยทัศน์เป้าหมายองค์การ รวมทั้งการมีกลยุทธ์จูงใจผู้ตามในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ อีกทั้งควรเป็นนักคิด นักวางแผนงาน มีทักษะในการบริหารงาน มีความสามารถในการเจรจา การบริหารความขัดแย้ง และนำองค์การให้ก้าวหน้าและสอดคล้องกับวอร์ด ที่พบว่า ผู้มีวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบของผู้นำที่มีความสามารถกระตุ้นผู้อื่นให้เกิดความมุ่งมั่นเดินทางไปสู่เป้าหมายองค์การในทิศทางเดียวกัน

ด้านคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง เป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงคุณลักษณะของผู้นำและคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานที่ดีซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของคูชและโพสเนอร์ กล่าวคือคุณลักษณะผู้นำที่ดี การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน มีการควบคุมอารมณ์ที่ดี ความซื่อสัตย์โปร่งใสในการปฏิบัติงาน เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้นำมีความน่าเชื่อถือไว้วางใจรวมทั้งเป็นผู้ที่ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ทำให้สามารถนำบุคลากรและองค์การให้บรรลุเป้าหมายได้ คุณลักษณะด้านนี้จะมีความสำคัญ

การใช้นวัตกรรมคุณภาพและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพ เป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์มีความสามารถในการทำงานคุณภาพและงานวิจัยเพื่อพัฒนาการทำงาน และมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถค้นคิดหรือนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับปรุงการปฏิบัติงานในหน่วยงานสอดคล้องกับแนวคิดของวินเตอร์ คือผู้นำที่มีการพัฒนางานอยู่เสมอ การนำความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนางานเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ พัฒนางานวิจัยปรับปรุงมาตรฐานการทำงานจะนำองค์การให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการปฏิบัติงาน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางด้านธุรกิจใช้ในการปฏิบัติงานได้ สอดคล้องกับเนตร์พัฒนา ชาวิราช ที่กล่าวว่า ผู้นำควรมีความรู้ทางธุรกิจ และเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด

องค์ประกอบที่ 4 ด้านคุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง เป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงลักษณะความเป็นวิชาชีพ ซึ่งมีทรอท ในคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับลักษณะงานซึ่งงานวิชาชีพจำเป็นต้องมีบุคลิกทางกายภาพที่ดี มีความสง่าในวิชาชีพและบุคลิกที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน คือการแสดงออกถึงการแต่งกายที่สุภาพและมีร่างกายแข็งแรงเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ

การมีอำนาจและแรงขับในตน เป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจและมีแรงขับในการทำงาน กล่าวตัดสินใจ กล้าเผชิญสถานการณ์การทำงานที่ยากลำบากได้ สอดคล้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของเทพเพน ด้านการมีอำนาจและแรงขับในตนที่จะทำงานมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ พยายามทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และทรอท ด้านความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง ที่จะเอาชนะอุปสรรคในการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับโกลแมน คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในงานเป็นแรงขับในตนเองที่ช่วยให้ตนเองมุ่งมั่นและเอาชนะอุปสรรคในการทำงานได้ การมีอำนาจและแรงขับในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานที่ทำให้เกิดผลสำเร็จและความสุขในการทำงานได้

การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตามเป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงการส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาผู้ตาม เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำควรมี เพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนางานและนำองค์การไปสู่ผลสำเร็จซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มี

ประสิทธิผลของวินเตอร์ ในด้านการสนับสนุนผู้ตามและพัฒนาส่งเสริม ผู้ตามให้มีความสามารถ ในการพัฒนางานรวมทั้งพัฒนาทีมงาน และทรอท คือ สนับสนุนความก้าวหน้าของผู้ตาม การ ส่งเสริมบุคลากรให้มีการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ในการทำงาน และพัฒนาตนเอง และ โกลแมน คือ การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ในการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของบุคคล การสนับสนุนในการ ทำงานเป็นทีม และการส่งบุคลากรไปอบรมวิชาการหรือศึกษาต่อในที่เกี่ยวข้องการทำงาน เพื่อนำ ความรู้ความสามารถมาพัฒนางาน เพราะการอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาของบุคลากรที่ เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ส่งเสริมความก้าวหน้าทำให้บุคคลพึงพอใจในงาน และงานมี ประสิทธิภาพ

การเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ เป็นองค์ประกอบที่อธิบายถึงผู้นำที่มีความรู้ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของ วินเตอร์ ในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และเทพเพน คือมีความรู้ใน มาตรฐานการทำงาน มีความรู้พื้นฐานในการวินิจฉัย การวางแผน การประเมิน และความชำนาญ มากขึ้นในการปฏิบัติงานซึ่ง พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ พบว่าการมีความรู้ ทักษะและความสามารถทาง เทคนิคเป็นที่ต้องการเพื่อการทำงานขององค์การ ผู้นำต้องแสดงออกถึงสมรรถนะในสาขาที่ตน เชี่ยวชาญให้เห็นชัดเจนและนำความรู้ทักษะความสามารถมาพัฒนางานและวิชาชีพตนเอง

สรุป ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นนทบุรี ด้านการมีวิสัยทัศน์ การมีคุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การใช้นวัตกรรมคุณภาพและ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ คุณลักษณะทางวิชาชีพที่เป็นแบบอย่าง การมีอำนาจ และแรงขับในตน การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม และการเป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ องค์ประกอบแต่ละด้านมีการกระจายความสำคัญที่แตกต่างกัน และในแต่ละองค์ประกอบมี ความสัมพันธ์และสอดคล้องกันในแต่ละข้อคำถาม ทำให้ได้ทราบถึงรายละเอียดของภาวะผู้นำที่มี ประสิทธิภาพในแต่ละองค์ประกอบได้ลึกอย่างลึกซึ้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ คุณลักษณะผู้นำที่เป็นแบบอย่าง การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ คุณลักษณะทางวิชาชีพ การมีอำนาจและแรงขับในตน การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาผู้ตาม การ เป็นผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านวิสัยทัศน์สูงสุด ดังนั้น ควรพิจารณาพัฒนาผู้บริหาร

สถานศึกษาให้มีคุณลักษณะผู้นำที่มีประสิทธิผล เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบริหารงานสถานศึกษาที่มีคุณภาพ

2. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่ามีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ดังนั้น ในการพิจารณาคัดเลือกผู้บริหาร สถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรพิจารณาจากการมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นองค์ประกอบหนึ่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก ผู้บริหารจากสถานศึกษาครู ชุมชน ในหลากหลายพื้นที่ เพื่อภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลเพื่อค้นหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา